

Έμφυλες Ταυτότητες και Εκπαίδευση

(Μάθημα 7)

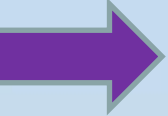

Γυναίκες-δασκάλες

- Ανάγκη εκπαίδευσης Κ
- Σχολεία Κ
- «Ακατάλληλη» η παρουσία ανδρών στα σχολεία Κ

➡ Γυναίκες εκπαιδευτικοί ➡
«φυσικοποίηση»,
«αποεπαγγελματοποίηση» διδασκαλίας

• Ανάγκη για αποτελεσματική εκπαίδευση
Συστηματοποίηση εκπαίδευσης
διδασκαλισσών

☞ αρχές 19^{ου} αι. : Δασκάλα-μητέρα

☞ τελη 19^{ου} αι. : Επαγγελματία

☞ αρχές 20^{ου} αι. : Επιστήμονα-καθηγήτρια
και πανεπιστημιακό-ερευνήτρια

Εκπαίδευση διδασκαλισσών

Ελληνικό κράτος & κοινότητες: εκπαίδευση διδασκαλισσών = «ανώτερη» ή μέση εκπαίδευση κοριτσιών

Διαφοροποιήσεις λόγω κοινωνικοπολιτικής υπόστασης δύο χώρων → 2 δίκτυα εκπαίδευσης

Δίκτυα εκπαίδευσης

Κοινότητες

Αποκέντρωση

Πλουραλισμός

Ελληνικό κράτος

Συγκεντρωτική δομή

Ιδιωτική πρωτοβουλία

Διαφορετικά σημαινόμενα για εθνικές ανάγκες

Διαφορετική επικοινωνία με χώρες της Δύσης

➔ 2 Δίκτυα

Διαφορές δικτύων:

- Πυκνότητα και έκταση
- Διάρκεια σπουδών
- Χρόνος εισαγωγής καινοτομιών
- Εκπαιδευτικά μοντέλα

Δασκάλες στις αρχές του 19ου

Από τα τέλη του 18^{ου} έως ~1840 : Δεν γίνεται λόγος για εκπαίδευση Γ. δασκάλων. Μόνο ανώτερα κοινωνικά στρώματα (έμποροι, Φαναριώτες και λόγιοι), ιδιωτικά. Δάσκαλοι Α λόγιοι ή Γ. από την Ευρώπη. Στα λίγα σχολεία θηλέων: Δάσκαλοι Α, κληρικοί ή ψάλτες
Κάποιες αναφορές για Γ.

Στον Ελληνικό χώρο, από 1827: Δασκάλες
(Ελένη Δανέζη, Ελένη Πιπταδάκη, Παναγιώτα Φανδρίδη,
Α. Ζωντανού, Μ. Δημητρίου, αδελφές Ελευθερίου, η
Πολυτίμη Κουσκούρη)

Έκπτωτα μεσαία στρώματα →
Βιοποριστικούς λόγους και ανάγκες

Επαγγελματικά προσόντα:

- ☞ Γνώση και χρήση αλληλοδιδακτικής
- ☞ Απόκτηση διδασκαλικού τίτλου (Α, Β, Γ βαθμού)
- Μαθητεύοντας δίπλα σε αλληλοδιδάκτες
- Φοιτώντας στα «ανώτερα» σχολεία
- Εξετάσεις Διδασκαλείου (θεσμική αναγνώριση και δικαιώματα)

- Ρόλος εκπαίδευσης:

Κοινότητες: Οργάνωση εκπαίδευσης κοριτσιών και ανάπτυξη ανώτερης εκπαίδευσης

Ελληνικό κράτος: Παραγωγή δασκάλων Γ. αλλά και ιδεολογικό έλεγχο προσωπικού

- Γνωστική παροχή:

Ανάγκες των μεσαίων στρωμάτων →

Άσκηση γυναικείων ρόλων → Διαφορετικά προγράμματα σπουδών

- Προγράμματα σπουδών:

Κοινά μαθήματα (των ελληνικών, των ιερών και της κατήχησης, της αριθμητικής, της ιστορίας, της γεωγραφίας και των χειροτεχνημάτων)

Διαφοροποίηση: ταξικό προσανατολισμό και πόρους, κουλτούρα και ταυτότητα φορέων, παραδόσεις

Στην πράξη:

Κ δεν φοιτούν στο δημόσιο Διδασκαλείο
αρρένων

Περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες για
ξεχωριστά Διδασκαλεία θηλέων

1870 και εξής

- Χαρακτηριστικά επαγγελματικής εκπαίδευσης
- Συστηματικότερη οργάνωση
 - Παρθεναγωγεία
 - Χωριστά τμήματα
 - Έως το 1933. Μετά παιδαγωγικές ακαδημίες

- 1914: **Εκπαίδευση νηπιαγωγών**
- Βαρύτητα στην προσχολική αγωγή λόγω ανάγκης γλωσσικής ενσωμάτωσης ξενόφωνων πληθυσμών και διευκόλυνσης του δημοτικού σχολείου
- Ίδρυση πρώτων διδασκαλείων νηπιαγωγών στις «Νέες Χώρες»

- Μαθήματα: θρησκευτικά, νηπιαγωγικά μαθήματα, ελληνική γλώσσα, φυσιογνωστικά μετά πρακτικών εφαρμογών, οικιακή οικονομία και οικιακά έργα, υγιεινή και νοσηλευτική και τεχνικά μαθήματα
- Εισαγωγή με εξετάσεις

- Από το 1914:
- Εκπαίδευση Γ. δασκάλων: πολιτεία
- Αυτονόμηση από μέση εκπαίδευση κοριτσιών
- Επαγγελματικές σχολές
- Εξομοίωση με Α. δασκάλων
- Ίδια πορεία με σχολές Α.

Γ. Δασκάλες έρχονται αντιμέτωπες με τα «όρια» του δημόσιου χώρου. Νέες μορφές «περιχαράκωσης» και «εγκλεισμού».

☞ Παιδαγωγικό μοντέλο μητρότητας, ειδικά σε ιδιοσυντήρητα σχολεία με οικοτροφεία

☞ Έτσι το επάγγελμα «απόεπαγγελματοποιείται»

☞ Δημιουργία στερεοτυπικής εικόνας «δασκάλας»

WWW.J31.CO.UK

19^{ος} και 20^{ος} : Γάμος = κύριος προορισμός.
≠ «ανώμαλη εξαίρεση»

«γυνή άγαμος μέχρι γήρατος αποτελεί
δυστυχή και ανώμαλον εξαίρεσιν»
(Καλλιρόη Παρρέν)

Κύριο διακύβευμα: η υπεράσπιση του
οικογενειακού ιδεώδους και η διατήρηση
των πατριαρχικών κοινωνικών δομών

Όμως: Δασκάλες απαραίτητα ανύπαντρες
(εξαιρέσεις είναι ταξικές)

Ως το 1911 δεν υπάρχει νόμος που να το
ορίζει. Αποκαθίστανται το 1914.

Δασκάλες: βάση αντιφατικών κοινωνικο-εκπαιδευτικών θεωρήσεων

Από τη μια είναι δασκάλες-μητέρες αλλά από την άλλη κακό παράδειγμα και κίνδυνος

Αλλά και οι παντρεμένες είναι θέμα γιατί αμφισβητούν το ιδεώδες του μοντέλου ζωής.

Ανύπαντρες κατηγορούνται για «ελευθεριότητα»

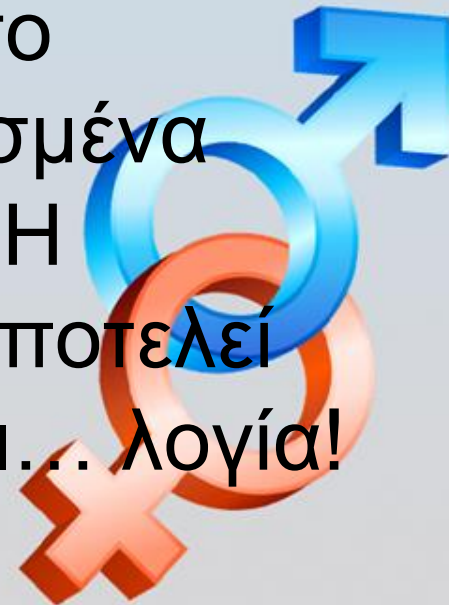
Έτσι οι δασκάλες παραιτούνται όταν
πρόκειται να παντρευτούν → Επιχείρημα
στο αντιχειραφετικό αγώνα (παραίτηση =
απροθυμία → Μάταιη η διεκδίκηση
γυναικείας εργασίας)

Αν συνεχίζουν να εργάζονται: κατηγορούνται
ότι το βλέπουν ως πάρεργο →
Αμφισβήτηση ισομισθίας (από το 1922) ή
παρουσία τους

- Γυνάικα «λόγια» = Καρικατούρα

Ολίγον μείωψ, ολίγον διοπτροφόρος ενίοτε, αφηρημένη συνήθως, έστιν ότε ολίγον κυφή, ολίγον νευροπαθής, ολίγον έξαλλος. Το φόρεμά της είναι ακανόνιστον ως ρήμα ανώμαλον [...]. Αι γραμμαί και τα χρώματα του καπέλου της ευρίσκονται εις αδιάλλακτον γρονθοκόπημα προς το σύνολον, ως να διεξάγουν απεγνωσμένα αγώνα κατά της καλαισθησίας [...]. Η φούστα προς το υποκαμισάκι της αποτελεί σχήμα οξύμωρον. Η δεσποινίς είναι... λογία!

Καλύτερα από το 1933 και μετά.

Ποσόστωση στις ακαδημίες (14 Κ από τους 40 φοιτητές)

1983: Ακαδημίες γίνονται ΑΕΙ

(πρώτοι άντρες εισάγονται στο νηπιαγωγών το 1983, αποφοιτούν το 1987)

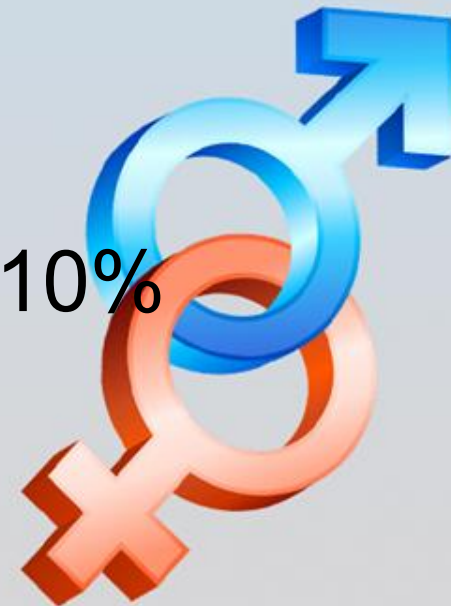

Οι παιδαγωγικές σχολές = Θεωρητική
κατεύθυνση (πρώην 3^η Δέσμη) →

Κακή σχέση με μαθηματικά και θετικές
επιστήμες

Όχι σχολές πρώτης επιλογής

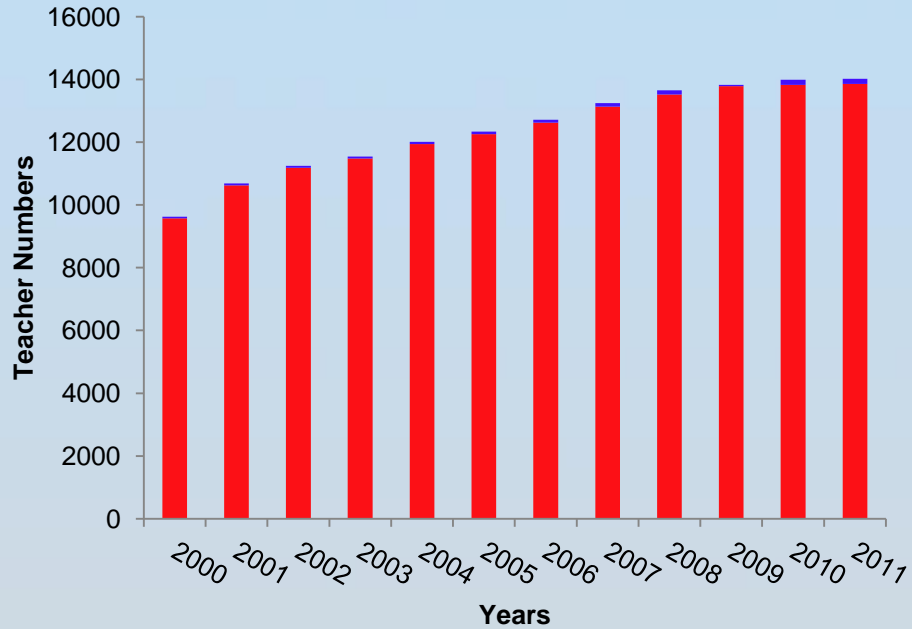
Τα τμήματα φυλλοροούν λόγω του 10%

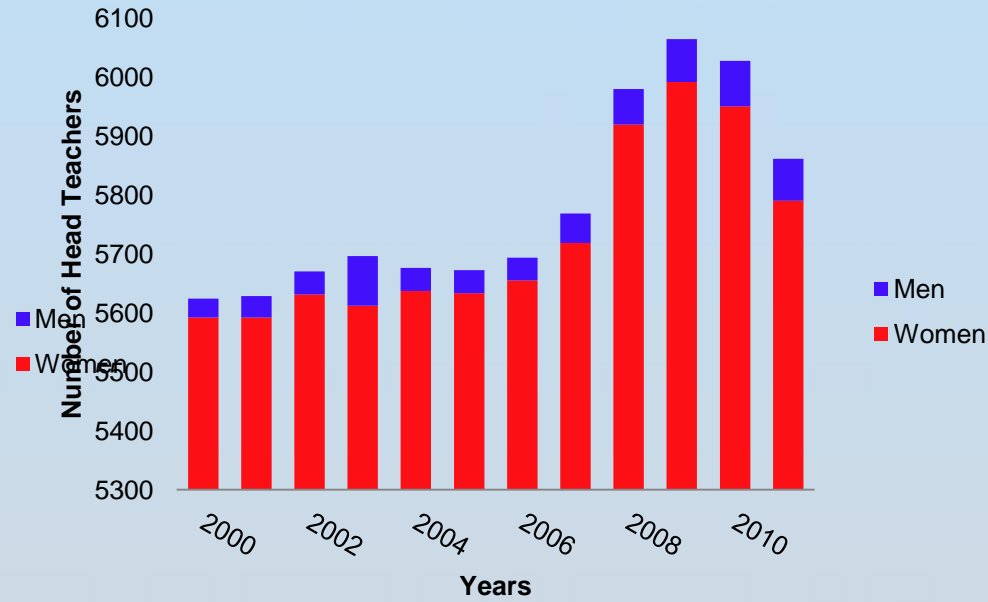
Γυναίκες εκπαιδευτικοί πολύ περισσότερες
από άντρες.

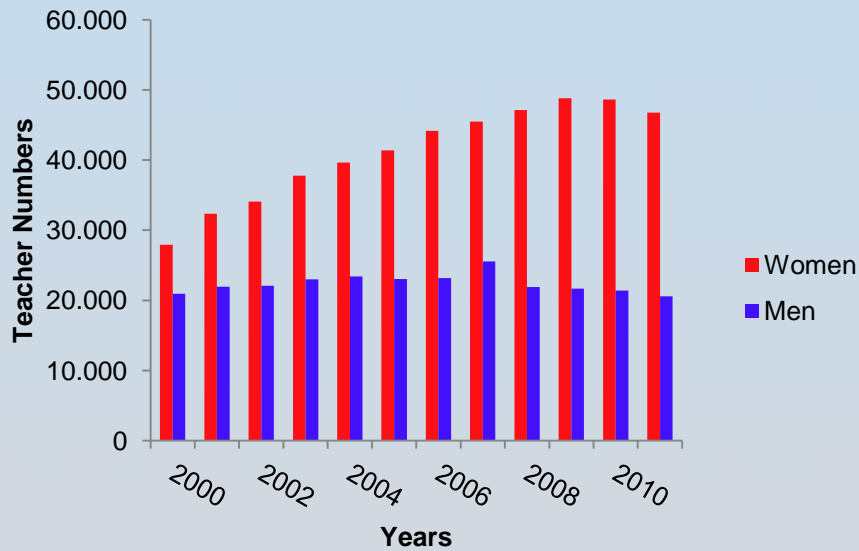
Number of Teachers in Greek Pre-Primary Schools

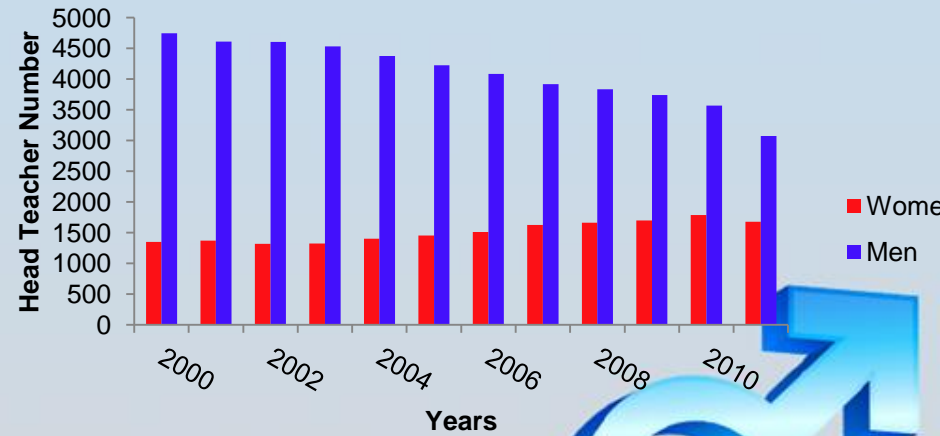
Number of Head Teachers in Greek Pre-Primary Schools

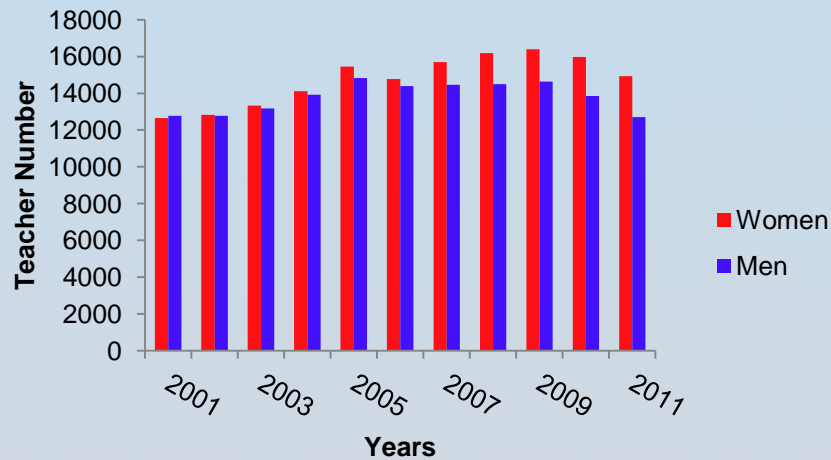
Number of Teachers in Greek Primary Schools (2000-2011)

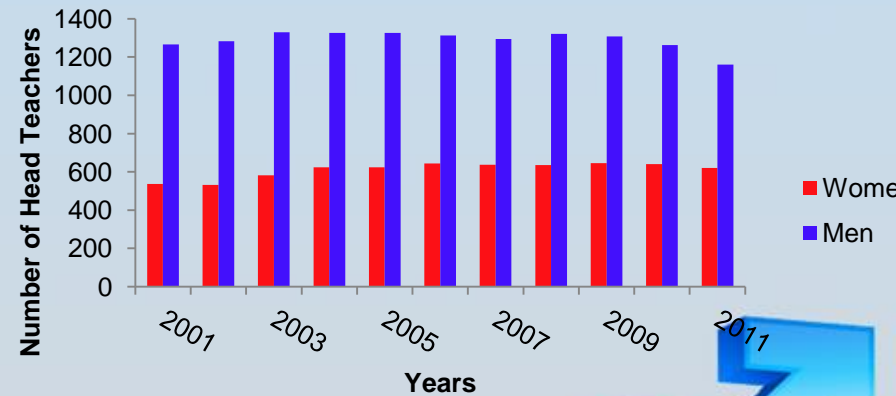
Number of Head Teachers in Greek Primary Schools

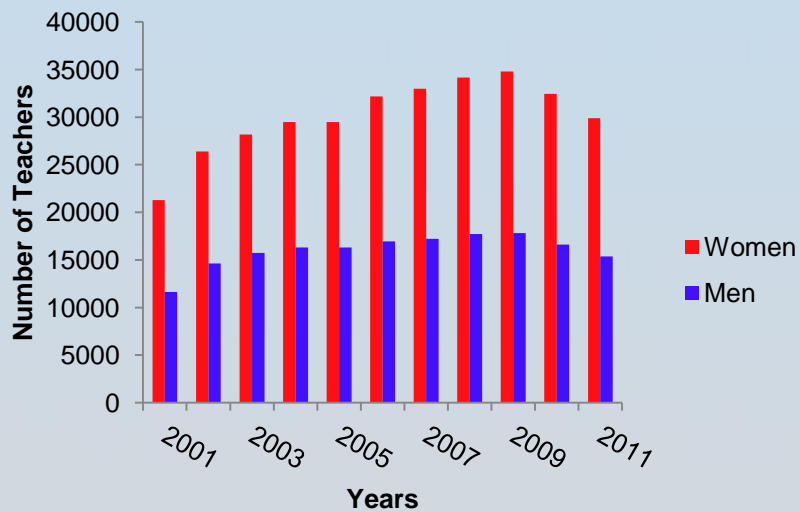
Number of Teachers in Greek Lower Secondary Schools

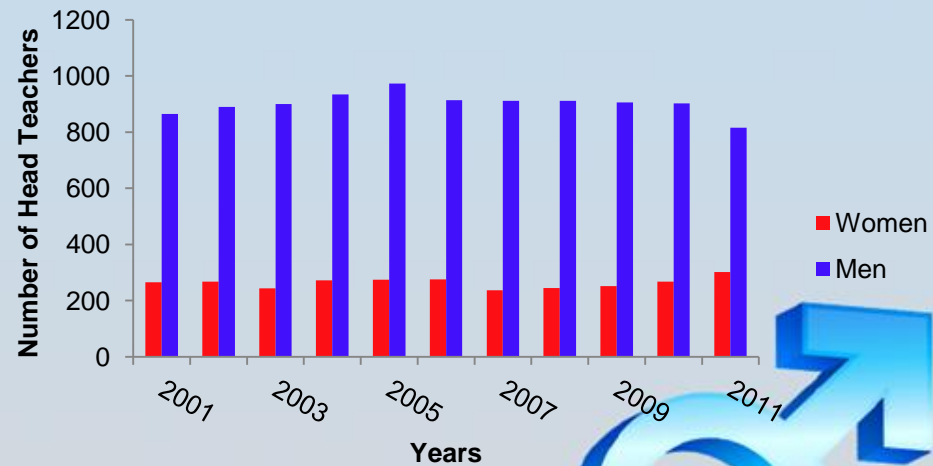
Number of Head Teachers in Greek Lower Secondary Schools

Number of Teachers in Greek Upper Secondary Schools

Number of Head Teachers in Greek Upper Secondary Schools

Οι άντρες διοικούν και οι γυναίκες
διδάσκουν!

- Εκπαίδευση εκπαιδευτικών:
Ελάχιστα μαθήματα για το θέμα των φύλων

